

C O P I A

Vanden Keyserlycken, BAN,
Acht, oft Bannissement,

Ghedecclareert teghens Hans Georgen de Ouden/
Marck-Grave van Brandenburg, met Cri-
stiaen Vorst van Anhalt, Ende George
Frederick Graue van Hohenloe, &c.

Overghesedt vut de hooch-Duytsche sprake in
onze Nederlandtsche Tale.

Verstghedrukt den 16. Meert/1621.

T'Antwerpen/ by Abraham Verhoeven/op de
Lombaerde veste/inde gulde Sonne.

C O P I A

Vande Keyferlycke Acht, oft,
B A N, ghedecleert teghens, Hans Georgen
den Ouden, Marckgraue van Brandenburg,
met Cristiaen, Vorst van Anhalt, ende George
Frederick Graue van Hohenloe, gheschiedt op
den 29. Januarij 1621.

WY FERDINANDVS de tweede,
by der Gratie Godts/ Roomsch Key-
ser, altyt Vermeerder des Rijckx ende
van Germanien, Hongharijen, Bohemen, Dalma-
tien, Croaten en Slavonië, &c. Coninck, Eertz-
Hertogh van Oosten-rijck, Hertogh van Bour-
gondië Styr-marck, Kernten, Carniol ende Wir-
tenberg, &c. Graeve van Tirol, &c.

Ontbieden N. Alle ende peghelijsche Ceur-Doz-
sten/Dozsten/Sheestelijcke ende Wereltlijcke/Pre-
laten/Graven/By-Heeren/Kidderen/Knechten/
Landt-Boochden/Hooftheden/Plegers/Officiers/
Amptlieden/Lant-Rechteren/Schoutetten/Doz-
ghermeeften/Kaden/Borghers/Chemepnten/
ende

teghen de Rebellighe Vorsten.

3

ende voorts/ alle onse/ende des Rijcks/ Keenman-
nen/ Onderfaten/ende ghe trouw. Van wat state
weerden/oft Conditien die moghen wesen.

Allen de ghene die dese onse

Keyserlijke Brieuen/ oft de ghelooff-weerdighe/
Coppije, daer van sal ouer gheleuert worden/ sullen
sien oft hooren lesen/ gunnen wy onse vriendschap-
pe/ Ghenade ende alles goets. Hooch ende Eer-
vveerdighe oock Doorluchtighe ende Hooch-
gheborene Vrienden, Neuen, Ooms, Svaghers,
Broeders, Ceur, ende Vorsten, oock Welghebor-
ne Edede, Eersame, Lieue, aendachtige ende Ge-
trouwe. Al ist saecken dat in onse ende des Hepli-
ghen Roomschen Rijcks Constitutien/ claerlijcken
versien/ende gheordineert is/ dat niemant van wat
Weerden/ Staet/ oft Qualiteyt dat hy mach wesen/
om gheenderley oorsaecken willen/ (soo die souden
moghen ghenoeijt worden oft onder wat gesoch-
ten/ oft ghepractizeerden schijn t'selue soude moghen
wesen/ eenen anderen en vermach / te beschadighen/
bevechten/ berooven / ende verachten / t'sp met
machte van Oorloghen/ oft ander sints/ noch eeni-
ghe Conspirateurs teghens niemants en vermach
voorts te stellen eenighe verbintenissen te maken oft
teghens niemanden op te rechten/ dat oock den eenen
den anderen wt zijne Docessie/ t'sp Casteelen/ Stede
(. .) Dorpen

Den Keyserlijcken Ban

4
Dorpen/Regalien/Jurisdictionen/Gherechten van
 Hooghe ende Leeghe/Heerlijckheden/ende alle an-
 dere Gherechticheden meer/ met macht te ontwel-
 dighen oft zijne Onderfaten op te rupen/ende Af-
 dich te maecken/ ende alsoo tot de onghewoon-
 heyt teghens hunne Overhepdt te brengen. Als
 oock dat de ghehe die dooz sulcke ende dierghelijcke
 voortstellinghe/ben Alghemeynen Landt-Vrede/
 zijn brekende ende violerende/ en moghen van nie-
 manden (t'sp dooz hem seluen/ oft pemandt anders
 met Raedt oft Daedt/bp ghestaen oft gheassisteert
 worden/Achtervolghende de Constitutie gemaect
 ende ghesloten binnen Regensborgh, Anno vijf-
 thienhondert achtenveertich/ ende daer naer/ vande
 volghenden Jaere vijf-en-vijftich/ tot Augsborch
 gheacordeerden ende Ghepubliceerden Rijckr Af-
 scheyt ende Ordonnantie/ waer bp op eene groote
 Bende ende straffe is verboden/ dat niemanden van
 wat Staet/Cere/oft Qualiteyt bp mach wesen/tot
 eenigherhande Oorloghen oft dierghelijcken/ On-
 vzedelijcke handelighen teghens ons/ oft eenighe
 ghehoorsaeme Staten des Rijckr/sonder onse wete
 oft Consente te dienen/te bestellen/ oft bewegen lae-
 ren/t'sp heymelijcken oft openbaerlijcken/teghens
 ons oft des Rijckr Staten/te Velde te trecken/noch
 eenighe hulp/Bpstandt ende Assistentie te doene/ge-
 lijk breeder inde voorszghenoemde Ordonnantien
 verhaelt staet.

Ende op dat voort aen int Hepligh Roomsche
Kijck rustende Vrede mach ghehouden worden/ soo
is in des Kijck afscheet anno neghen-en-vijftich/ de
voorzghenoemde pene ende straffe vermeerderd/ ende
begroot gheworden/ naementlijk dat de ghene sog
dit verbot breken haben de voorszreuen pene noch
verbeurt hebben te vallen in onse ende des Hepligen
Kijckr Acht oft Van ipso facto sonder eenige voorz
dere declaratie oft vonnisse/ Ende alsoo wy in't be
ginsel van onse Keyserlijke Kegeringhe/ van wege
die van daghe tot daghe toe-nemende perijckeleuse
Rebellie (de welke wy soo verre/ tselue teghens ne
manden vande Staten des Kijckr waeren op ghe
resen) van Keyserlijke macht ende Officie weghe
schuldigh zijn gheweest te defenderen/ ende de bouen
gheruerde Kijckr Ordonnantien daer inne naer te
komen/ ende de Rebellen te straffen naer behooren.
Ghelijck dan oock gheschiet is by de openbare Pla
caten by wijlen Hooch-loffelijcker gedachtenisse
den Keyser Matthias tegens sommighe Vredebre
kers/ in sulcker voeghen voort s gheprocedeert / op
dat hem eenen peggelijcken daer naer soude regule
ren/ ende voorszhaeden weten te behoeden/ ende een
pegghelijcken daer mede belast ende ernstelijcken be
volen/ hem van sulcke mis handelinghen te wachtē/
Van soo daer nemanden ter contrarien dede/ en sal
de voorzgheruerde pene ende straffe niet cunnen ont
gaen

gaen/achtervolghende onse ghemeenne gheschreuen
 Rechten/ dat teghens die ghene soo in eenige nottoir-
 re Rebelleriſche contra honorem & Fidelitatem
 onser Koomſche Keyſerdoms verharren / anders
 niet dan d' Executie Iuris plaetſe en griipt / Want
 alle ende pegheliſchen hooghe/ende Leghe/ Staten
 des Heplighs Kijer/ Leden ende Onderſaeten/ ons
 als hunnen Overſten Heere ende Hooft/ alle Ghe-
 trouwe ghehoorſaemhent ſchuldich zijn/achtervol-
 ghende hunnen Eede ende Plicht/ alſoo dat zy niet
 en vermoghen in eenigher manieren teghens ons pet
 voer te nemen/ t ſy met Raet/ Daet/ Macht/ geweld/
 oft hoe dat ſoude moghen ghenoeijpt worden / oft
 eenigh conſent daer inne te draeghen.

Soo is nochtans waerachtigh ende int opbaer/
 ende en kan oock niet gheloochent worden/ hoe dat
 Marchgraef Hans Ioris den ouden van Branden-
 borch, Vorſt Chriſtiaen van Anhale, ende Graef
 Georg Frederick van Hohenloe (dien allen niet te-
 ghenſtaende) naerdien wy alreets by eendrachtige
 keuſe van onse ende des Heplighen Kijer Ceurvor-
 ſten/ tot de Hoocheyt des Keyſerdoms ſijn vercozen
 ende verheuen/ hem verbooꝝdert hebben onse Rebel-
 len ende Onderſaeten van Bohemen/ &c. te helpen
 maintineren ende dadelijcken teghens ons de wa-
 penen inde handt ghenomen/ ende alſoo allent het
 ghene ghedaen/ dat teghens onse Keyſerlijcke Cere-
 fame

teghen de Rebellighe Vorsten.

7
Fame/ende Reputatie soude moghen strijden/ver-
meynende ons alsoo te berooven van onse Coninck-
rijcken ende Landen/die ons by oprechte waerach-
tighe Elexie ende Crooninghe/ zijn toe comende/
ende eenen anderen onrechtveerdighen met geweld/
als hun Overhoofst daer inne te stellen/esi te mainte-
neren. Onse voorzgheruerde ghepubliceerde Placca-
ten ende Ordonnantien/verachtelijcken inden wine
gheslagghen/de conspiratie met ander Potentaten/
ende Heeren buuten ende binnen het Rijk / als ooc
met Berlehem Gaboz/die dependeert vande groote
Turck onsen Erf-vpant voortganck laeten hebben
ia de Turcken selfs teghens ons hebben opgeroet.
Ende principaelijcken soo openbaerlijcken in wat
maeten ende boeghen Marck-graefhans Georg de
ouden van Brandenborgh / tot onsen grooten ende
hoochsten spot verklepninghe/schaede ende bederf-
senisse ghehandelt heeft/met onse Ondersaeten des
Coninckrijcks van Hungarijen/ende onse Landen
van Slesien (ten tijde als wy alreets tot een Roem-
schen Kesper verheven waeren/met sulcken calum-
nieusen Injurien als noyt van te voren teghens
eenighe Vorst oft Prince is gheschiet (willen swijge
aen eenen Roemschen Kesper) ende dat alles tot ver-
sterckinghe hulp ende bystande van onse Rebellen/
ende daerenbouen met alderhanden listen ende prae-
cijcken/gelt ende Contributie tot huulieden geperst
ende ons daer mede bestreden.

Onsen Hooghachtienlijcken Comissario in den
 Ceur: Dooft van Saren/ met ghewapender hande
 te ghemoet ghetrocken/ teghinstandt ghedaen ende
 veelderhande affronten bewesen/ sijne Ghedepitteer-
 de ghevanghen ghenommet. Onse Ondersaten te-
 ghens hem opderlich ghemaect/ onse Landen en-
 de Ondersaten tot verderffnisse ghebracht/ ende is
 eenen vande principaelste Hoofden der Rebellen ge-
 weest/ wesende oorsaecke van soe vele bloetstortin-
 ghen ende groote schaden/ ende in somma allen t'ge-
 ne doot de hant genomen ende gepacciseert/ d'welck
 tot verklepninghe ende Diffamatie van onse Key-
 serlijke Gere/ Reputatie ende welbaert soude mo-
 ghen wesen.

Van ghelijcken is oock eenen neghelijcken doot
 het gheheele Rijck kennelijcken hoe dat Vorst Cri-
 stianus van Anhalt, oock van ghelijcke Rebellsche
 ende Bloedtstortinghen/ Menlaghen/ Prackrijcken/
 ende brekinghede des Alghemeynen Landt-Vreden,
 heeft doot ghestelde/ soe wel in ons Coninck-rijck
 van Bohemen/ ende Gertz Hertochdomme van
 Oostenrijck/ de saken met krijghs machdt te over-
 trecken/ ende in onsen aensien/ Steden/ Casteelen/
 Marcken/ ende fforteressen met vrandtlic gewelt
 inneghenomen/ ende onse Ondersaten met gewelt
 ende prackrijcken afwendigh re maken/ ende dier-
 ghelijcken quaede sepeen tot dat hy ten lesten is in-

teghen de Rebellighe Vorsten.

de vlucht gheelaeggen/ende alsoo hy met Raet ende
Daedt den principiælen stichter van dese beruerten/
ende swaericheyt gheweest is/doock hant ghene dat
hy Paltz-grave/tot zijne eyghene schande ende on-
eere teghens ons/onse Lande: ende Onderfate heeft
strafbaerlijcken vooz de hant ghenomen/waer vooz
het vier int Roomsche Rijke gheheelijcken is ont-
steken/in sulcker manieren dat hy van Anhalt zijne
voozghenoemde listen ende practijcken / wesende
tot onse groote oneere/schaede/ende verderuen niet
ghewelt ende Crijchsmacht vermeynen te effectue-
ren/ende deur te dringhen/niet alleenlijcken vooz dē
tijt vande groote Victorie die ons Godt almachtich
in Bohemen verleent heeft (met toevoeringhe van
Crijchsvolck ende bedieninghe vande Offitie/ als
General) maer oock naeder handt de Victorie/ ghe-
lijck hy ghedaen heeft in ons Hertochdom vā Sle-
sien/aldaer de Onderfaten totter Rebelle ozloghen
opruyende/ende vooz te planten/ gheenen arbeyt
en heeft ghespaert.

Van ghelijcken is allen de werelt kennelijcken/
wat George Frederick van Hohenloe vooz Wel-
daden ende ghenade heeft ontfanghen/ van wijlen
Christ-loffelijcken ghedachtenissen onse Vooz-Va-
ders den Keyser Rudolphus ende Matthias, de welc-
ke hy seer ondanckbaerlijcken heeft vergheeten/ende
te rugghet ghestelt/niet alleenlijck teghens de ver-
maninghe

maninghe ende Placcaten / by wijlen den Keyser Matthias ghepubliceert / ende aen hem ghecommuniceert / maer oock naederhandt teghen ons als boven verhaelt / op ghestaen / (sint der tijdt dat wy tot het Roomsche Keyserrijk sijn gecomen) ende onse ghepubliceerde Placcaten ende Mandaten van gelijcken oock versmaept ende veracht heeft / niettegenstaende de pene ende straffe daer inne vermelt: Cus wel zijne Rebellsche versmaedelijcke ende quade handelighen mette Rebellen / ende hun op geworpen / heeft verbolcht ende verbodert / ende hem in alle dese quade onrechtveerdighe seften laeten ghebruycken in ons Coninckrijcke van Bohemen ende Certz-Hertochdom Oostenrijk / wesende alsoo / oock eenen Vrede-breecker vanden Alghemeynen Lants-vrede des Heplighen Kijser / die onse Onder-saten met Sinistre practijcken heeft opzuerigh ende van ons afwendigh ghemaect / als oock met de seer perijckeleuse Conspiratie met Betlehem Gaboz tot onse / iae tot het gheheel Roomsche Rijk wterste ghedaer / ende perijckel / ende bederffnisse / ende heeft hem in dese gheheel Rebelle ende ozloghen / als eenē vande principaelste Mijt-makers gheimploneert.

Maerdemael wt allen dese redenen ghenoechsaem is blijkende / dat de voorszghenoemde van Brandenburg, Anhalt, ende Hohenloe, als wesende onmiddelbaere Staeten ende Leden des Rijcks / allen andere

dere met goede exempelen hadden behooren vooz te
gaen/ende wt krachte van hunnen Eet ende Plicht/
waer mede zy ons ende het Hepligh Roomsche Rijck
verobligeert ende verbonden zijn/allen het gene dat
teghens onsen persoon Eere/weerde ende staet ghe-
handelt wordt/af te keeren/te verhoeden/ende te de-
fenderen/ook soo daer eenighe Ondersaten tegens
hunne gherechte Ouerheeren muntineren oft rebel-
leerden/te helpen stillen ende straffen/het welc alles
en hebben zy niet ghedaen/maer ter contrarien in't
allent ghene dat teghens onse Hoocheyt/Eere/Re-
putatie/ende Weluaert hunne onghetrouwigheden
ghethoont/ende de ouer oude weluaert des Heplighen
Roomschen Rijcks ende onse/ende des Heplighen
Rijcks qualijckuaert ende verscheuringhe (waer toe
zijt Godt betert) dooz dese hinner rebellighe Conflicte
wapenen/valsche pzaekrijcken/ende verbueringe vā
onse Ondersaten ghebrocht/ende hunne ouer lange
ghepzaekiseerde Immaginatie te wercke ghestelt
hebben/welcke hooch-straffelijcke mutinatie/Re-
belleringhen ende onruste soo zplieden teghens ons
ende het Hepligh Rijck gheintenteert hebben / wy
niet als eene priuate actie en behooren op te nemen/
maer als oppenbaere Rebellen ende Landt-Vreede
Brekers/die met allen onghoorde gheweldt de On-
dersaten van hunnen gherechten Lants-heere (niet-
teghen staende zplieden den seluē met Eede verpliche

ende verbonden waeren) afghendich gemaectt hebbē/
moeten ghestraft worden/want zplieden niet allee-
nelijcken teghens ons/ons hups/ondisputeerlijck
recht ende by vanck onser Koomsche Keyserlijcke
offitie/maer oock teghens allen de meeste en minste
Leden des Heplighen Koomschen Rijck gheconspi-
reert ende gherebelieert hebben/t'selinge inde groot-
ste perijckelen van den Erff-vpandt Chrijtelijcken
Naems/den Turck ghebrocht hebben/ allen Po-
tentaten ende Heeren tot eenen Spiegghel ende Ex-
empel/het welck alles niet en mach ongestraft blij-
ven/principaelijck naerdemael voorgenomde onse
rebelen ende ondersaten/ende hunne medehelpers/
hun soo verre verlopen hebben/dat zplieden ooc de
Privilegien des Heplighen Koomschen Rijck/ende
Coninckrijck van Bohemen:ende de Gulde Bulle
hebben deruen veranderen/verminderen/vermeer-
deren/ende in eene nieuwe forme te gieten.

Maeromme de meer ghenomde personen upt
kracht van onse ende des Heplighen Rijck Consti-
tutien/ende op gherechten Lant-vrede/onse wt ghe-
gaene/ende gepubliceerde Placcaten ende Wada-
ten als oock onse ghemeyne gheschreven Rechten/
(de welck door den bouen gheruerden Lant-vrede
niet benomen en is)ende ouermits de affgrisselijke
ende schroomelijcke lasteren tegens onse Majesteit
de ipso facto in alsulcke pene ende straffe vervallen
zijn/

teghen de Rebellighe Vorsten.

13

zijn/als inden Constitutionibus ende de boden. **Mā-**
daten gheschreuen staet/hebben daeromme na over-
legginghe vande saecke ende de ghelegghentheyt der
seluer/ende doo? verhepschinghe des grootē noots /
ende van schuldigher Plicht weghen onses vā Godt
ontfanghen ende beuolen Offitie vercleert. **Dē** doo?
ghenoemden Marck-Graue van Brandenburg,
Vorst van anhalt, ende Graue van Hohenloe, als
onghehoor?saeme/onghetrouwe/ manneedighe Ke-
bellen/op?oerighe versmaders ende schepnders van
onse Keyserlijke Hoocheyt ende Majesteit, ver-
brekers des ghemeynen Landt-vredens, in onse en
des Heylighen Roomschen Rijck x Acht ende **Q-**
ueracht oft Ban/beneffens in alle / ende alsulcken
penen ende straffen als daer inne begrepen zijn/ende
stellen hun witten Brede inden onbrede/verclaeren/
ende verkonden alsoo/meer ghenomden Hans Ge-
org die hem seluen noempt den ouden Marckgrāve
van Brandenburg, Christiaen die hem Vorst van
anhalt noempt/ende Georg Frederick die hē graef
van Hohenloe noempt in onse ende des Rijck Acht
ende **Q**ueracht oft Ban/doock inde bouen gheruerde
pene/straffe ende boete/stellen hun ooc wt onsen ende
des heelen Rijck Brede inden Onbrede: alles npt
Roomsche Keyserlijke Majesteit **Macht** ende
Auctoriteit.

Gebieden hier op/alle ende peghelijke den V.

L.L.A.A. ende V.L. samentlijcken ende besonder
 bp den Eede ende Plicht/waer mede V.L.L.A.A.
 ende ghelieden ons ende het Heylich Rijk verbon-
 den ende verwant zijt/ oock bp verbeurre van onse
 straffe ende onghenade / besonder bp verbeurre van
 utwer Regalien, Leenen/ Vpdommen/ Privilegien
 ende ghenaden soo V.L. L.A.A. utwe Voorva-
 ders ende ghelieden van Wijlen / onse Loffelijcke
 Voorvaders de Roomsche Keyfers ende Coningen
 oock van ons ende het H. Rijk vercreghen hebt/
 oock verlies van lijf ende goet/willen ende begheer/
 dat V.L. L.A.A. ende ghelieden meer ghenoeinde
 dyp Achtters/oft Banditen gheensints en aenbeer-
 det/hun oock niet te dienen noch in eenigher ley ma-
 nieren te favoresseren noch te helpen / int hemme-
 lijcken noch openbaerlijcken/hunlieden niet te spij-
 sen/te beherberghen / oft eenich secours te gheuen.
 Ende soo verre nemanden met hun in eenighe ver-
 bintnisse/ Confederatie oft alliantie waere/strack
 naer Vise vandesen Brieff daer van affstant te doe-
 ne/ ende voozder egheene ghemepnschap meer met
 hunlieden te houden/ende en sult V.L.L.A.a. ende
 D.L. daer aen niet laeten verhinderen/want wy V.
 L.L.a.a. ende D.L. als utwe Hoochste Overhendt/
 met wel bedachten Raedt ende ghemoet/wt Keyser-
 lijcke macht ende Auctoriteyt utwe gheloften ende
 verbintnissen hier mede ghantschelijcken te niette
 doen

15

Ad Mandatum Sacræ Cæsareæ
Majestatis proprium.

De Verclaringe vanden B A N, is geschiet op vrydaechs den 29. Ianuario 1621. mette ghewoonelijcke Ceremonien, ende in presentie vande Keyserlijcke Majesteit gelesen, daer naer vande selue mette voeten ghetreden, ende in stucken ghescheurdt ende ter Vensteren wt gheworpen, in by wesen ende presentie vande Secrete Rijckx Raeden ende Hoff-Raeden, Officieren, Beampte, *utriusque Religionis*, daer naer den seluen door de Keyserlijcke Heraulden, in haer ghewoonlijck Habijt, met tweelf Trompetten, op verscheide plaetsen Ghepubliceert, ende is ouer al aengheslaghen geworden.

V.C.D.W.A.

Oberghesedt tot de Hooch-Duytsche sprake in onse
Nederlantsche Tale.

T'Antwerpen/ By Abraham Verhoeuen op de
Lombaerde veste inde gulde Sonne. 1621.

Met Gratie ende Priuilegie.